

[Legal Act of Belarus]. <http://www.pravo.by/WEBNPA/text.asp?RN=hk0900071>

The International Handbook of Corporation and Personal Taxes: Lexis Nexisuk, 2003.

[Legal Act of Ukraine] (2012). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>

[Legal Act of Ukraine]. http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/826_648

[Legal Act of Ukraine] (1999). http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/360_689

"Perelik priorityetnykh haluzei ekonomiky" [The list of priority economic sectors]. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-p/paran7#n7>

УДК 336

ІНФРАСТРУКТУРА ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ФУНКЦІЇ ТА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТУСУ

© 2014 ЧУНИЦЬКА І. І.

УДК 336

Чуницька І. І. Інфраструктура фінансового ринку України: поняття, функції та еволюція статусу

Досліджено теоретичні засади інфраструктурного забезпечення розвитку фінансового ринку України. Розглянуто підходи до базового поняття «інфраструктура», що лежить в основі формування поняття «інфраструктура фінансового ринку». Виявлено, що спільним для всіх концепцій розуміння сутності та змісту інфраструктури ринку є її об'єктивна природа, внутрішня узгодженість структурних складників, що визначають її роль у забезпеченні умов для функціонування ринкового механізму. Структура та елементи інфраструктури специфічних видів ринку, зокрема фінансового, не можуть суперечити загальному статусу інфраструктури, хоча на конкретних ринках вони мають свою будову та зміст, що зумовлені, відповідно, змістом взаємозв'язків суб'єктів і об'єктів такого ринку з урахуванням реалій сучасності. З'ясовані особливості впливу інфраструктури на розвиток фінансового ринку. Обґрунтовується необхідність повнішого відображення еволюційних змін щодо ролі інфраструктури фінансового ринку та використання її потенціалу для вирішення проблем, що виникають у процесі його функціонування і розвитку.

Ключові слова: фінансовий ринок, інфраструктура, інфраструктура фінансового ринку, інфраструктурне забезпечення, функції, структурно-елементна побудова.

Табл.: 1. **Бібл.:** 15.

Чуницька Ірина Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових ринків, Національний університет державної податкової служби України (вул. Карла Маркса, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 08201, Україна)

E-mail: ichunitskaya@mail.ru

УДК 336

UDC 336

Чуницкая И. И. Инфраструктура финансового рынка Украины: понятие, функции и эволюция статуса

Исследованы теоретические основы инфраструктурного обеспечения развития финансового рынка Украины. Рассмотрены подходы к базовому понятию «инфраструктура», которое лежит в основе формирования понятия «инфраструктура финансового рынка». Выявлено, что общим для всех концепций понимания сущности и содержания инфраструктуры рынка является ее объективная природа, внутренняя согласованность структурных составляющих, определяющих ее роль в обеспечении условий для функционирования рыночного механизма. Структура и элементы инфраструктуры специфических видов рынка, в частности финансового, не могут противоречить общему статусу инфраструктуры, хотя на конкретных рынках они имеют свою структуру и содержание, обусловленные, соответственно, содержанием взаимосвязей субъектов и объектов такого рынка с учетом реалий современности. Определены особенности влияния инфраструктуры на развитие финансового рынка. Обосновывается необходимость более полного отражения эволюционных изменений относительно роли инфраструктуры финансового рынка и использования ее потенциала для решения проблем, возникающих в процессе его функционирования и развития.

Ключевые слова: финансовый рынок, инфраструктура, инфраструктура финансового рынка, инфраструктурное обеспечение, функции, структурно-элементное построение.

Табл.: 1. **Библ.:** 15.

Чуницкая Ирина Ивановна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансовых рынков, Национальный университет государственной налоговой службы Украины (ул. Карла Маркса, 31, г. Ирпень, Киевская обл., 08201, Украина)

E-mail: ichunitskaya@mail.ru

Chunyt'ska I. I. The Infrastructure of the Financial Market of Ukraine: the Concept, Function and Evolution of the Status

The theoretical bases of infrastructural provision of the development of the financial market of Ukraine were examined. The approaches to the basic notion of "infrastructure", which is the basis of the formation of the concept of "financial market infrastructure", were considered. It was revealed that the common understanding of the concepts of the nature and content of the market infrastructure is its objective nature, the internal consistency of the structural components defining its role in providing the conditions for the functioning of the market mechanism. The structure and infrastructure elements of specific types of markets, particularly financial, cannot contradict the general status of infrastructure, although in specific markets, they have their own structure and content due to, respectively, the content of relationships of the subjects and objects of such a market, taking into account the realities of present day. Particular influence of the infrastructure on the development of the financial market was found. The need of better reflection of the evolutionary changes in the role of the financial market infrastructure and the use of its potential for solving problems arising in the process of its operation and development were grounded.

Key words: financial market, infrastructure, financial market infrastructure, infrastructure provision, function, structural-element construction.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 15.

Chunyt'ska Iryna I. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Financial Markets, National University of State Tax Service of Ukraine (vul. Karla Marksa, 31, Irpin, Kyivska obl., 08201, Ukraine)

E-mail: ichunitskaya@mail.ru

Розвиток економічної науки чітко доводить, що системне забезпечення сукупного результату на практиці неможливо реалізувати без формування розвинутої інфраструктури, яка забезпечуватиме нормальне функціонування ринкових відносин. З іншого боку, не менш фундаментальним є положення про те, що реалізація такого завдання неможлива без формування дієвої системи управління цією інфраструктурою, зважаючи, що остання являє собою динамічну систему, функції і завдання якої безперервно змінюються відповідно до тенденцій розвитку та поведінки основних світових і національних суб'єктів ринку. Втрата узгодженості цих теоретичних узагальнень з економічними реаліями призводить до накопичення складнощів у процесах наукового пізнання й аналізу процесів економічного розвитку, а значить, і нездатності вирішувати як внутрішні завдання, так і відповідати на зовнішні виклики і загрози.

Дотримання подібної узгодженості є актуальним також і для процесів розвитку фінансового ринку. Сьогодні цей ринок характеризується значним рівнем фрагментарності, нерівномірною та нестабільною динамікою окремих його складових, що в підсумку призводить до недостатнього позитивного впливу на економіку. Це диктує потребу накопичення якісних елементів в еволюції фінансового ринку, що неможливо без відповідного, насамперед, теоретично сформованого інфраструктурного забезпечення даних процесів. Має відбутися синхронізація реальних процесів розвитку інфраструктури фінансового ринку з теоретичним підґрунтям та створення на цій основі продуктивної інфраструктурної моделі, здатної забезпечити усунення існуючих розривів між векторами розвитку фінансового ринку та національної економіки в цілому.

Інфраструктурне забезпечення розвитку фінансового ринку як один із результативних елементів такого розвитку належить до ряду найвагоміших інструментів, які впливають на соціально-економічні процеси, забезпечуючи мобілізацію фінансових ресурсів та їх концентрацію в економіці держави, а тому постійно перебуває в центрі уваги досліджень провідних вітчизняних і зарубіжних науковців. Серед них П. Беленький, О. Васильєв, У. Грудзевич, О. Іваницька, О. Іншаков, Р. Йохимсон, Д. Кларк, Ю. Коваленко, В. Корнеєв, А. Маршалл, В. Михальський, Д. Рей, Є. Симоніс, М. Скринько, В. Соболев, С. Сосько, Ж. Штолер, Ф. Федько та багато інших.

Ускладнення ринкових відносин у сучасному світі викликали об'єктивне зростання ролі інфраструктурної складової у поведінці та результатах діяльності світових і національних суб'єктів ринку. Без перебільшення можна стверджувати, що інфраструктура стала найбільш значимим феноменом сучасного світового господарства.

Щодо фінансового ринку України, який фактично перебуває на початкових етапах розвитку фінансових інструментів, особливо похідних, і взагалі інтеграції у світовий фінансовий простір, то проблематика інфраструктурного забезпечення особливо потребує якісних змін. Відсутність у деяких випадках відповідного інфраструктурного забезпечення, фрагментарне, вузькоспеціалізоване регулювання використання фінансових інструментів актуалізують теоретичну і практичну значимість

концептуально-теоретичного осмислення можливості отримання синергетичного ефекту за умов ефективності інфраструктурної складової фінансового ринку.

На жаль, слід констатувати, що до цього часу не досягнуто єдності щодо визначення змістовних характеристик, принципів і, що особливо важливо, місця та значення інфраструктури у зміцненні як фінансового ринку та його окремих сегментів, так і фінансової системи і держави в цілому. Разом з тим, саме статус інфраструктури великою мірою визначає здатність фінансового ринку формувати значні капітали та вирішувати сучасні загальнодержавні завдання. Проте значна увага приділяється переважно проблемам ефективності застосування інфраструктурного інструментарію власне у сфері фінансового ринку, залишаючи поза увагою можливості впливу фінансового ринку через такий інструментарій на економіку, досягнення основоположних цілей соціально-економічної системи. До того ж, практично ігнорується часовий вимір такого впливу, що може мати як тактичний (оперативний), так і догостроковий характер. Оптимізація стратегії та тактики управління інфраструктурним потенціалом є необхідною передумовою макрофінансового регулювання та відповідає соціально-економічним пріоритетам розвитку країни.

Ці фактори обумовлюють необхідність перегляду та актуалізації найбільш поширених концепцій формування та цільової спрямованості інфраструктури фінансового ринку для підвищення її ефективності та прийняття раціональних управлінських рішень.

У зв'язку з цим *метою* даної статті є узагальнення існуючих в науці підходів до визначення поняття «інфраструктура» та пошук особливостей теоретичної побудови та конкретних заходів для досягнення стимулюючого/стримуючого впливу інфраструктури фінансового ринку на ті процеси, що відбуваються на ньому на основі визначення імперативів економічної доцільності, обґрунтованості та виваженості.

Для досягнення поставленої мети методологічно важливо здійснити, насамперед, аналіз існуючих уявлень та їх еволюцію щодо сутності і змісту поняття «інфраструктура» з тим, щоб сформувати теоретичну основу ідентифікації елементів інфраструктури фінансового ринку та виявити роль останньої у вирішенні проблем функціонування та розвитку цього ринку. На важливість такого підходу може вказувати й позиція авторів, які зазначають, що «...незважаючи на семидесятилітню історію використання поняття «інфраструктура» в економіці, і на сьогоднішній день, як у вітчизняній, так і у світовій економічній науці, на жаль, не існує єдиної точки зору стосовно сутності, змісту та ролі даної категорії як складової економіки». При цьому правомірно наголошується на об'єктивному характері виникнення інфраструктури як специфічного породження певної соціально-економічної системи та певного рівня розвитку господарства, а її завданням визначено компенсацію витрат роз'єднання виробництва, зв'язок між собою результатів процесу розподілу праці і структуроутворення [15, с. 7]. Поряд із вказівкою на об'єктивний характер інфраструктури особливо

продуктивним виглядає й висновок про те, що «...інфраструктура активна, володіє позитивним характером дії на розміщення і функціонування промисловості і в гущавині всього виступає в ролі творчого і перетворюючого чинника для економіки» [15, с. 13 – 14]. І хоча ці основоположні твердження щодо створення супутнього вищеназаним процесам механізму «інфраструктура» сформовані стосовно інфраструктури товарного ринку, їх методологічна цінність не може викликати сумнівів і для інших видів ринку.

На загальний характер призначення інфраструктури звертає увагу й Ю. Блохін, зазначаючи, що, на відміну від основного виробництва, функціонування інфраструктури створює загальні умови для його існування, і вона повинна забезпечувати не просто ефективність процесу виробництва, а ефективне протікання процесу суспільного відтворення у сфері матеріального виробництва [3]. Тобто, інфраструктура як складова частина економіки представляє собою сукупність суб'єктів господарювання і специфічних господарських об'єктів, діяльність яких полягає у створенні загальних умов для ефективного протікання процесу суспільного відтворення та нормальної життєдіяльності людини шляхом вироблення специфічного товару – послуг.

Підбиваючи певний підсумок, можна констатувати, що інфраструктура розглядається не просто як супутній механізм певним процесам, що відбуваються в соціально-економічному середовищі, але і як складова економіки. Це має важливе методологічне значення, оскільки дозволяє розглядати інфраструктуру як окремий об'єкт дослідження, якому властиві самостійний рух, а також творчий, перетворюючий характер.

За загальним підходом інфраструктура (від лат. *infra* – під і *structura* – будова) – це комплекс взаємопов'язаних обслуговуючих структур, що становлять і/чи забезпечують основу для розв'язання певної проблеми (завдання). Зокрема, ринкову інфраструктуру розглядають як «...сукупність органів та інститутів, що організаційно й матеріально забезпечують основні ринкові процеси взаємний пошук один одного продавцями і покупцями, рух товару, обмін товарів на гроші, а також господарсько-економічну і фінансову діяльність ринкових структур» [4, с. 16].

Хоча при визначенні ринкової інфраструктури, порівняно з виробничою, природньо змінюється її суб'єктний склад: замість суб'єктів господарювання та специфічних господарських об'єктів з'являється сукупність органів та інститутів, проте спільним залишається її забезпечувальне призначення, а також те, що її продуктом виступає послуга. При цьому, як зазначає О. Іваницька, визначаючи інфраструктуру як концептуальне поняття, для неї характерною є неможливість чітко визначити її початок і кінець, просторове чи часове обмеження, вона зрощується з основними елементами, які становлять сферу її впливу, входить у технологічний процес, що обслуговує і, таким чином, стає органічною частиною і системи, і процесу [9]. Тобто, за даного підходу підкреслюється органічність інфраструктури стосовно розуміння меж її призначення як щодо окремих сфер і

секторів, так і загальнодержавного рівня. Це розширює й перелік чинників, які здатні впливати на ефективність системи, процесу тощо, доповнюючи його таким як «інфраструктура».

Повертаючись до існуючих визначень поняття «інфраструктура», слід відзначити, що в літературі існує різноманіття визначень поняття «інфраструктура», у яких їх автори намагаються віднайти та відобразити особливо важливі для пояснення його сутності або специфіки риси. Так, на думку В. Орешина, поняття «інфраструктура» має три рівні визначень [11, с. 8], а саме: *на рівні сутності* – це сфера застосування праці, яка забезпечує обіг продукції в народному господарстві; *на макрорівні* – це сукупність галузей, які виконують функції транспортування, зберігання і реалізації продукції; і *на мікрорівні* – це матеріальні об'єкти, які створюють умови для нормалізації процесу суспільного виробництва.

З метою повнішого виявлення сутності поняття «інфраструктура», поряд із різними їх визначеннями, наведемо й перелік тих функцій, які витікають із даних визначень (табл. 1).

З приводу наведеного в даній таблиці слід констатувати, що крім ідентифікації інфраструктури як механізму, комплексу, складової економіки, вона розглядається також і як система, і як сукупність певних складових, перелік яких відрізняється залежно від виду інфраструктури, а також авторської позиції. Безвідносно до обґрунтованості використання понять «система» або «сукупність», зважаючи на близькість у даному контексті обох термінів, адже одне із визначень системи – це сукупність яких-небудь елементів, одиниць, частин, об'єднаних за спільною ознакою, призначенням [10], увагу звертає втрата в наведеному переліку визначень інфраструктури (за виключенням одного) ключового слова «структура». На нашу думку, за такого підходу дещо упускається взаємозв'язок складових частин цілого (будови), що, власне, і розкриває зміст терміна «структура». Бо саме базова концепція цілісності системи об'єднує складові структури, надаючи можливість отримання синергетичного ефекту і для інфраструктурної діяльності, і для підвищення її позитивного впливу на визначені процеси.

Зважаючи на викладене, для адекватного відображення сутності поняття «інфраструктура» важливо акцентувати увагу на її структурно-елементній побудові, а здійснюючи перелік таких елементів, зважати, що вони є взаємопов'язаними структурними складниками інфраструктури, що, власне, і перетворює останню в систему та актуалізує ті потенційні можливості та обмеження, які пов'язані із системою. Зокрема, тут важливо зважати, що інфраструктурі як складно організованій системі не слід нав'язувати шляхи подальшого розвитку. «Важливіше зрозуміти, як сприяти власним тенденціям їх еволюції, і виводити системи на траєкторії, адекватні їх внутрішній структурі. При цьому існують можливості скорочувати шлях розвитку системи, якщо резонансно правильно збуджувати в «нелінійному» середовищі структури, які близькі до аттракторів еволюції» [12, с. 279], а «...при визначенні меж інфраструктури і вичленовуванні її із систе-

Окремі визначення поняття «інфраструктура» та її функції

Автор(-и), джерело	Визначення	Функція
Васильєв О. В. Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України : монографія. – Харків : ХНАМГ, 2007. – С. 23, [4]	Інфраструктура – це система функціональних елементів і відносин, що забезпечують реалізацію індивідуальних і колективних інтересів групи економічних суб'єктів	Обслуговуюча, забезпечувальна
Гринберг Р. Постсоюзное экономическое пространство: коллизии и сценарии развития // Российский экономический журнал. – 1996. – № 10. – С. 53 – 60, [6]	Інфраструктура – це сукупність елементів, які забезпечують безперебійне функціонування взаємозв'язків об'єктів і суб'єктів соціально-економічної системи	Забезпечувальна
Государственное регулирование рыночной экономики : учебник / Под общ. ред. проф. В. И. Кушлина. – М. : Изд-во РАГС, 2002. – С. 647, [7]	Ринкова інфраструктура – це сукупність інструментів, форм, методів і процесів, що забезпечують загальні умови нормального функціонування ринкової економіки	Забезпечувальна
Базилевич В. Д. Страховий ринок України. – К. : Т-во «Знання України», КОО, 1998. – С. 73 – 75, [1]	Інфраструктура ринку – це система взаємопов'язаних спеціалізованих організацій, що можуть обслуговувати потоки послуг, грошей, цінних паперів, робочої сили, інформації	Обслуговуюча
Гальчинський А. С. Основи економічної теорії. – К. : Вищ. шк., 1995. – С. 138, [5]	Інфраструктура ринку – це система підприємств та організацій, які забезпечують рух товарів, послуг, грошей, цінних паперів, робочої сили	Забезпечувальна
Бланк И. А. Стратегия и тактика управления финансами. – К. : Итем. ЛТД – СП «АДЕФ-Украина», 1996. – С. 205 – 206, [2]	Інфраструктура фінансового ринку – це комплекс закладів і підприємств, які обслуговують безпосередніх його учасників з метою підвищення ефективності здійснюваних ними операцій	Обслуговуюча
Васильєв О. В. Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України : монографія. – Харків : ХНАМГ, 2007. – С. 216, [4]	Інфраструктура фінансового ринку – це сукупність інститутів і організацій, науково-методичних і кадрових елементів, що забезпечує безперервну, прозору й надійну основу функціонування фінансового ринку в його динамічному розвитку, а також організує переміщення й розподіл потоків капіталів між секторами, суб'єктами й об'єктами ринку	Забезпечувальна, регулююча
Грудзевич У. Я. Перспективи розвитку регіональної інфраструктури фінансового ринку // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми розвитку виробництва регіону (Щорічник наукових праць). / Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М. І. Долішній. – Львів : НАН України. Інститут регіональних досліджень. – 2001. – Випуск XXXI, [8]	Регіональна інфраструктура фінансового ринку – це сукупність фінансових механізмів і структур, які регулюють рух потоків на фінансовому ринку і забезпечують його нормальне функціонування	Забезпечувальна, регулююча

ми суспільного виробництва неприпустимо розглядати інфраструктуру як арифметичну суму галузей, які обслуговують економіку» [15].

Таким чином, відштовхуючись від цих визначень, існують підстави для певного уточнення загального поняття «інфраструктура» як основи з'ясування сутності поняття «інфраструктура фінансового ринку» та їх співвідношення. У цьому питанні перш за все слід звернутися до функцій інфраструктури. Їх визначення має принципове значення, зважаючи, що саме за допомогою функцій можна повніше розкрити сутність того чи іншого поняття. Проаналізувавши різні погляди науковців з цього приводу, можна зазначити, що переважна їх більшість виділяє забезпечувальну функцію інфраструктури, доповнюючи її у деяких випадках обслуговуючою та регулюючою функціями. Тут слід, насамперед, визначитися з відмінностями понять «об-

слуговувати» та «забезпечувати». У першому випадку, згідно з Новим тлумачним словником української мови, йдеться про виконання роботи, функцій, пов'язаних із задоволенням певних потреб, запитів, або про забезпечення роботи певних механізмів [10, с. 421]. У другому випадку – про надання чи створення матеріальних засобів, гарантування чогось [10, с. 684]. Тобто, незважаючи на близьке змістовне наповнення цих термінів, між ними існують відмінності, особливо з огляду на природу ринкової економіки, коли саме інфраструктура становить її основу, забезпечуючи взаємодію між її основними суб'єктами – продавцями і покупцями та в контексті фінансового ринку – результатом діяльності якого є послуга. Вважаємо, що інфраструктура має, перш за все, забезпечувати відповідні умови для ефективних процесу та діяльності суб'єктів загальних і специфічних ринкових відносин, що природньо передбачає й виконання обслуговуючої функції. Обмеження

інфраструктури обслуговуючою функцією перетворює інфраструктуру в економіці в елемент посередництва, що не можна визнати обґрунтованим. Цілком справедливою видається позиція В. Соболева, який зазначає, що для розуміння інфраструктури на сучасному етапі розвитку необхідно брати до уваги не обслуговуючу, а її забезпечувальну роль у функціонуванні всієї економіки [13, с. 23]. Це стосується і тверджень про перетворення інфраструктури з обслуговуючої галузі на провідну і навіть базисну, а також про те, що глобалізація світової економіки, ігнорування якої сьогодні недопустиме, сприяє набуттю інфраструктурою якісно нового статусу [14], розуміючи під останнім певну сукупність (комплекс) рис її організаційної та функціональної побудови, реалізація яких забезпечує визначену цільову спрямованість цієї інфраструктури. У такому контексті, на нашу думку, не потребує додаткової аргументації позиція авторів щодо виконання інфраструктурою поряд із забезпечувальною також регулюючої функції, що формує можливості свідомого управління інфраструктурою для її позитивного впливу на вирішення внутрішніх проблем та соціально-економічного розвитку в цілому.

Повертаючись до питання уточнення визначення поняття «інфраструктура» та використання його як ключового для визначення поняття «інфраструктура фінансового ринку», видається за доцільне звернутися до трактувань, сформульованих Р. Гринбергом і О. Васильєвим, внівши до них певні доповнення, на які зверталася увага вище. Грунтуючись на таких вимогах, можна зазначити, що *інфраструктура* – це органічна й упорядкована єдність взаємопов'язаних структурних складників, здатна забезпечити в реальній дійсності та в перспективі безперерйне функціонування взаємозв'язків суб'єктів і об'єктів соціально-економічної системи та через виконання певних функцій включатися в забезпечення суспільного розвитку.

Обтяження визначення поняття «інфраструктура» переліком складників і деталізацією їх призначення, на нашу думку, входить у суперечність із вимогами, що пред'являються власне до визначень. Структурно-елементна будова інфраструктури становить окремий напрямок наукового аналізу, особливо зважаючи на її безпосередню залежність від предмета дослідження. Розуміючи, що будь-яке визначення повністю не може відобразити сутність свого предмета, разом з тим воно повинне включати найголовніше, що відрізняє його від інших понять. Запропоноване узагальнене визначення інфраструктури є вихідним, а в подальшому повинно конкретизуватися стосовно свого предмета, властивості якого і визначають суть і форми забезпечення. Звідси поняття «інфраструктура фінансового ринку» можна визначити як органічну й упорядковану єдність взаємопов'язаних структурних складників, здатну забезпечити в реальній дійсності та в перспективі безперерйне функціонування взаємозв'язків суб'єктів і об'єктів фінансового ринку та через виконання певних функцій реалізацію його власних закономірностей і позитивний вплив на соціально-економічну динаміку.

У даному визначенні інфраструктура фінансового ринку, як складова ринкової інфраструктури, підпорядкована загальним закономірностям, виступає порівняно самостійною і особливою сферою, що має свою специфіку, цілі, а тому відрізняється власними структурно-елементною побудовою, формами і методами впливу, спрямованими на ефективне функціонування ринкового механізму у фінансовій сфері.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, слід констатувати, що спільним для всіх концепцій розуміння сутності і змісту інфраструктури ринку є її об'єктивна природа, внутрішня узгодженість структурних складників, що визначають її роль у забезпеченні умов для функціонування ринкового механізму. Структура та елементи інфраструктури специфічних видів ринку, зокрема фінансового, не можуть суперечити загальному статусу інфраструктури, хоча на конкретних ринках вони мають свою будову та зміст, що зумовлені, відповідно, змістом взаємозв'язків суб'єктів і об'єктів такого ринку з урахуванням реалій сучасності.

Водночас, специфічні за своєю природою відносини, що виникають у процесі функціонування ринкового механізму в окремих сегментах фінансового ринку, не можуть розглядатися ізольовано, як механічна сукупність, а потребують реалізації принципу системності при вирішенні методичних і практичних питань забезпечення функціонування ринкового механізму у фінансовій сфері та його визначеного впливу на загальну соціально-економічну динаміку.

Така взаємна узгодженість з урахуванням ключових імперативів розвитку фінансового ринку стане основою формування нової якості управління інфраструктурою фінансового ринку з метою підвищення ефективності його цільової спрямованості. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Базилевич В. Д.** Страховий ринок України / В. Д. Базилевич. – К.: Т-во «Знання» України, КОО, 1998. – С. 73 – 75.
2. **Бланк І. А.** Стратегія и тактика управления финансами / И. А. Бланк. – К.: Итем. ЛТД – СП «АДЕФ-Украина», 1996. – С. 205 – 206.
3. **Блохин Ю. В.** Производственная инфраструктура региона. Вопросы методологии / Ю. В. Блохин. – Кишинев: ШТИИ-ЦА, 1980. – 129 с.
4. **Васильєв О. В.** Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України: монографія / О. В. Васильєв. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 341 с.
5. **Гальчинський А. С.** Основы экономической теории / А. С. Гальчинский. – К.: Вищ. шк., 1995. – С. 138.
6. **Гринберг Р.** Постсоюзное экономическое пространство: коллизии и сценарии развития / Р. Гринберг // Российский экономический журнал. – 1996. – № 10. – С. 53 – 60.
7. Государственное регулирование рыночной экономики: учебник / Под общ. ред. проф. В. И. Кушлина. – М.: Изд-во РАГС, 2002. – С. 647.
8. **Грудзевич У. Я.** Перспективи розвитку регіональної інфраструктури фінансового ринку / У. Я. Грудзевич // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми розвитку виробництва регіону: щорічник наукових праць / Редкол.: відповід. ред. академік НАН України М. І. Доліш-

ній. – Львів : НАН України ; Інститут регіональних досліджень.– Випуск XXXI. – 2001.

9. Іваницька О. М. Державне регулювання розвитку фінансової інфраструктури : монографія / О. М. Іваницька. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 276 с.

10. Новий тлумачний словник української мови. Т. 3. – К. : Видавництво «АКОНІТ», 2008. – С. 286.

11. Орешин В. П. Планирование производственной инфраструктуры: комплексный подход / В. П. Орешин. – Москва : Экономика, 1986. – С. 8.

12. Скотний П. В. Дискурс синергетики в пізнанні реалій фінансово-економічного буття / П. В. Скотний // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : матеріали V Міжнародних філософсько-економічних читань (28 – 29 травня 2012 р., Ірпінь). – Львів, 2012. – С. 276 – 282.

13. Соболев В. М. Формирование рыночной инфраструктуры в переходной экономике индустриального типа: общие черты и особенности в Украине / В. М. Соболев. – Харьков : Бизнес Информ, 1999. – 304 с.

14. Сонько С. П. Інфраструктура в умовах транзитивної економіки : монографія / С. П. Сонько, М. М. Скринько. – Харків : Екограф, 2004. – 256 с.

15. Федько В. П. Інфраструктура товарного ринка / В. П. Федько, Н. Г. Федько. – Ростов н/Д: Фенікс, 2000 – 511 с. – (Серія «Учебники, учебные пособия»).

REFERENCES

Bazylevych, V. D. *Strakhoviy rynek Ukrainy* [Insurance market of Ukraine]. Kyiv: Znannia Ukrainy; KOO, 1998.

Blank, I. A. *Strategiia i taktika upravleniia finansami* [Strategy and tactics of financial management]. Kyiv: Item. LTD; ADEF-Ukraina, 1996.

Blokhin, Yu. V. *Proizvodstvennaia infrastruktura regiona. Voprosy metodologii* [Industrial infrastructure in the region. Methodological issues]. Kishinev: ShTIINTsA, 1980.

Fedko, V. P., and Fedko, N. H. *Infrastruktura tovarnogo rynka* [The infrastructure of the commodity market]. Rostov-na-Donu: Feniks, 2000.

Grinberg, R. "Postsoiuznoe ekonomicheskoe prostranstvo: kollizii i stsenarii razvitiia" [Postsoyuznoe economic space: conflict and development scenarios]. *Rossiyskiy ekonomicheskii zhurnal*, no. 10 (1996): 53-60.

Gosudarstvennoe regulirovanie rynochnoy ekonomiki [State regulation of the market economy]. Moscow: RAGS, 2002.

Halchynskiy, A. S. *Osnovy ekonomichnoi teorii* [Basic economic theory]. Kyiv: Vyshcha shkola, 1995.

Hrudzevych, U. Ya. "Perspektyvy rozvytku rehionalnoi infrastruktury finansovoho rynku" [Prospects of the financial market infrastructure]. *Sotsialno-ekonomichni doslidzhennia v perekhidnyi period. Ekonomichni problemy rozvytku vyrobnytstva rehionu*, no. 31 (2001).

Ivanytska, O. M. *Derzhavne rehuliuвання rozvytku finansovoi infrastruktury* [State regulation of the financial infrastructure]. Kyiv: NADU, 2005.

Novyi tлумачnyi slovnyk ukrainskoi movy [New Dictionary of the Ukrainian language]. Kyiv: AKONIT, 2008.

Oreshin, B. P. *Planirovanie proizvodstvennoy infrastruktury: kompleksnyy podkhod* [Planning production infrastructure: an integrated approach]. Moscow: Ekonomika, 1986.

Skotnyi, P. V. "Dyskurs synerhetyky v piznanni realii finansovo-ekonomichnoho buttia" [Discourse synergy in the knowledge of the realities of the financial and economic life]. *Filosofia finansovoi tsyvilizatsii: liudyna u sviti hroshei*. Lviv.; 2012.276-282.

Sobolev, V. M. *Formirovanie rynochnoy infrastruktury v perekhodnoy ekonomike industrialnogo tipa: obshchie cherty i osobennosti v Ukraine* [Creation of market infrastructure in the transitional economy of industrial type: common and specific features in the Ukraine]. Kharkiv: Biznes Inform, 1999.

Sonko, S. P., and Skrynko, M. M. *Infrastruktura v umovakh tranzhytivnoy ekonomiky* [Infrastructure in terms of transitive economy]. Kharkiv: Ekohraf, 2004.

Vasyliiev, O. V. *Metodolohiia i praktyka infrastruktornoho zabezpechennia funktsionuvannia i rozvytku rehioniv Ukrainy* [Methodology and Practice of infrastructure to operate and regional development in Ukraine]. Kharkiv: KhNAMH, 2007.